

GULATING LAGMANNSRETT

KJENNELSE

Avsagt: 02.06.2020

Saksnr.: 20-079569SAK-GULA/AVD1

Dommere:

Lagdommer
Lagdommer
Lagdommer

Knut Harald Braathen
Marie Trovåg
Stig Sjong

Ankende part

Arne Jensen

Saken gjelder: Anke over beslutning om at presse/allmennhet ikke gis adgang til å være til stede under hovedforhandling i straffesak.

Dalane tingrett ved sorenskriveren har av smittevern hensyn bestemt at kun aktørene får være til stede i straffesak med oppstart 03.06.2020. Det har vært omfattende epostutveksling i anledning beslutningen, men lagmannsretten mener følgende oppsummering er dekkende:

Vi har fått en rekke henvendelser knyttet til personer som ønsker å følge saken, f.eks fra Fiskeridirektoratet m.v. Vi har sagt det samme til de alle der de kommer med forslag om private PC m.v. Vi har dessverre ikke fasiliteter (lokaler), teknisk personel e.l til å kunne gjennomføre det. Følgelig vil det heller ikke være åpent for pressen. Det er følgelig kun helt nødvendig personer som må være der for i det hele tatt å kunne gjennomføre en rettssak som tillates. I foreliggende sak fremmes erstatningskravet på vegne av selskapet av aktor og det er ikke bistandsadvokat etter loven. Jeg beklager dette og vi skulle gjerne sett at alle de som ønsker å følge saken fikk anledning til det. I disse tider trumfer imidlertid smittevern.

Dette er sorenskriverens svar til alle som har spurt om dette.

Oppsummeringen er hentet fra epost fra førstekonsulent Bente Rodvelt og er sendt journalist i Dalane Tidende 29.05.2020.

Beslutningen er begrunnet i hensynet til smittevern og lagmannsretten legger til at en av de sentrale aktører har opplyst å være i risikogruppen dersom vedkommende blir smittet av Covid 19. Det er også fra tingrettens side redegjort for at den aktuelle domstol ikke har teknisk utstyr som kunne sørge for at interesserte (herunder pressen) kunne følge hovedforhandlingen via videooverføring.

Norsk Redaktørforening v/ generalsekretær Arne Jensen har påanket beslutningen, og har sammenfattet anført:

Norsk Redaktørforening er ankeberettiget overfor denne type beslutninger/kjennelser.

Det er videre vist til at offentlighet i rettspleien er lovfestet, og et grunnleggende rettssikkerhetsprinsipp. Prinsippet kommer også til uttrykk både i Grunnloven, EMK og FN-konvensjonen om sivile og politiske rettigheter.

Når det gjelder den aktuelle beslutning fremgår det ikke av tingrettens korrespondanse hvordan og på hvilket rettslig grunnlag den er truffet. Alt tyder på at tingretten har fattet en formløs beslutning uten angitt hjemmel.

Det vises til at domstoloven krever en formell fremgangsmåte og bruk av kjennelse når denne type avgjørelse treffes.

Forutsettes hjemmelen å være domstoloven § 125 første ledd, bokstav c) bestrides det at vilkåret «særlige grunner» er oppfylt i foreliggende tilfelle.

Det bestrides videre at lukkede dører av smittevern hensyn er hjemlet i de midlertidige regler som er gitt i anledning Covid 19 pandemien.

Det er heller ikke gjort tilstrekkelige undersøkelser eller vurderinger knyttet til videooverføring som alternativ ivaretagelse av allmennhetens krav på innsyn, og det anføres at dette rent praktisk ikke er vanskelig å få til. Det foreligger heller ikke opplysninger om at tingretten har forsøkt å låne eller leie et større lokale som kunne ivaretatt smittevern hensynet. Det foreligger heller ikke opplysninger om hvilke smittevern faglige råd som er innhentet i forkant av rettens beslutning av om det forhold at en av aktørene oppgir å være i risikogruppen for Covid 19-smitte kan gi tilstrekkelig begrunnelse for å utelukke presse og allmennhet. Uansett må tingretten sørge for at i det minste en journalist gis anledning til å være til stede.

Saken har stor allmenn interesse.

Det er nedlagt slik påstand:

1. Tingrettens beslutning oppheves.
2. Tingretten pålegges å legge til rette for at offentligheten kan følge forhandlingene i saken.

Lagmannsretten bemerker:

Norsk Redaktørforening anses ankeberettiget.

Lagmannsretten har ingen grunn til å tvile på at saken som skal behandles i Dalane tingrett har stor offentlig interesse. Den beslutning som er truffet innebærer i realiteten at saken går for lukkede dører av smittevern hensyn. Beslutningen skulle derfor vært truffet i form av en kjennelse med angivelse av den lovhjemmel som er anvendt. Avgjørelsens form anses likevel ikke avgjørende, idet lagmannsretten behandler anken som om riktig avgjørelsesform var benyttet. Lagmannsretten bemerker i den sammenheng at hovedforhandling er berammet til i morgen, 3. juni 2020, og at det derfor haster å avgjøre saken.

Allmenhetens, og særlig pressens, adgang til å følge hovedforhandlinger er et viktig og grunnleggende prinsipp. Ankende part har redegjort for både betydningen av prinsippet og de rettslige grunnlag for dette i tilstrekkelig grad.

På den annen side har domstolene et samfunnskritisk oppdrag, som så langt det er mulig må ivaretas under de spesielle omstendigheter som er skapt av pandemien. Dette har nødvendiggjort smitteverntiltak som på forskjellig vis griper inn i normalsituasjonen.

Det er imidlertid ikke grunnlag i lov eller forskrift for å utelukke pressens adgang til å være til stede som representant for allmennheten. Det skal likevel bemerkes at pressens samfunnsoppdrag må kunne ivaretas ved hjelp av tekniske løsninger – det tenkes da særlig på overføring ved hjelp av lyd og bilde til annet rom/lokale.

Lagmannsretten antar ellers at det må ligge innenfor domstolens myndighet å ivareta nasjonale smittevern hensyn ved å stenge sine lokaler for offentligheten til tross for at det pågår rettsmøter i bygningen.

Lagmannsretten har etter dette kommet til at ankede part gis medhold for pressens vedkommende, men med oppfordring om at Dalane tingrett og ankede part, eventuelt journalisten fra Dalane Tidende, samarbeider med sikte på å finne en teknisk løsning som ivaretar smittevern hensynet samtidig som utsettelse av hovedforhandlingen så vidt mulig unngås.

Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING

Tingrettens beslutning oppheves så langt den angår journalister.

Knut Harald Braathen

Marie Trovåg

Stig Sjong

Rettens leder, lagdommer Braathen, bekrefter ved sin underskrift at også de øvrige dommere har godkjent avgjørelsens innhold, jf. lov av 26.05.2020 nr. 47 § 8 annet ledd, jf. § 7 første ledd.

Dokument i samsvar med undertegnet original.

Mathilde Kjæmpenes Riisnes

